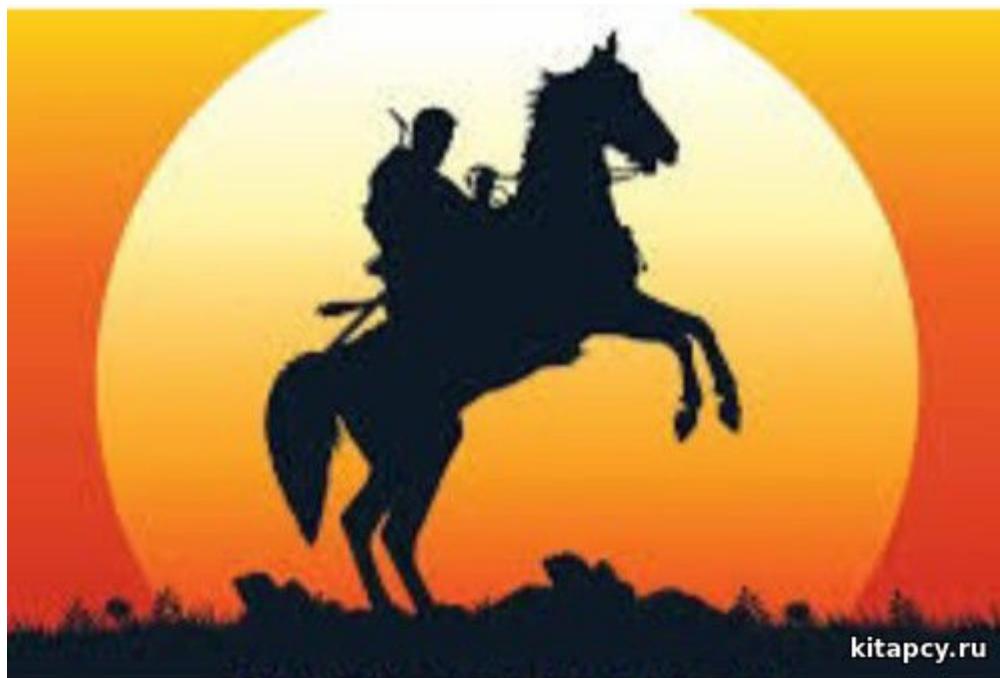

Malazgirt söweşi / poema

Category: Kitapcy, Poemalar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Malazgirt söweşi / poema MALAZGIRT SÖWEŞİ

~ Atyň näme diýip kişñeýär, Şady?
~ Özüm bolup haýbat atýar duşmana.
~ On esse artykmyş duşman sülsady.
~ Parhy näme, onuň amanat jana.
~ Nirden tapýaň beýle gaýraty-dogmy?
~ Bileňokmy näme, Oguzyň kowmy.
Namartlyk diýilýän zady bilmeýär.
Ynamy gaýadyr, ýüregi suwly.

Depämde Hudaý bar, arkamda bolsa,
Soltanyň Alp-Arslan ~ ýeňiş baýdagы.
Ýygynyn dargadyp, özüni atyň
Öňüne salmakçy Rumuň kaýsaryn.

~ San boýunça deňze gaçan damja deý,
Dur, zaluwat neneň ýeňjek duşmany?!
~ Olar pul ýsgyna ýygnanan ýygyn,
A men hak iş üçin bagş edýän jany.

~ Esgerleriň bary seniň ýalymy?
~ Gözlerinde ot ýanyp dur oglanlaň.
Eneden dogulyp oýnagy ok ýaý,
Söweşde göz açyp, jeňde doglanlar.

~ Ynandym, ynamyň aňyrdan eken,
Beýik Taňryň özi ýar bolsin, Şady!
~ Garaşyň, getirer Rumuň kaýsaryn,
Eger diri bolsa, bar bolsa Şady.

Ýene-de bek belläp goýuň bir zady.
Dahul bolsam amanada, apata.
Jähennemiň işiginde duşmanyň,
Gideriň müňüsün düzüp nobata.

* * *

Endiräp dur külli yslam dünýäsi.
Öñdäki bolmaly bu söweş hakda.
"Türkmenlere ýeňiş ýar et, Hudaýym!"
diýip metjitlerde okalýar hutba.

Şu söweş bagly yslam dünýäsi,
Bagdat Halyfynyň özi-de hatda.
"Türkmenlere ýeňiş ýar et, Hudaýym!"
Jemagat jem bolup okaýar hutba.

Älemde jem bolup şunçarak dileg.
(Allanyň özüňem gozgandyr ynan!)
Malazgirt ~ söweše taýyn esgerleň,
Kalbynda parlaýan ynamdy-ynam.

Taňryň bizlikdigi hakdaky ynam.
Eýsem eýýäm ýeňsiň ýary dälmidir?!
~ Ýaraşyk teklibi – oýlanýar soltan,
~ Birhili ýöwsellän ýaly dälmidir?

Şonda-da zeleliň ýaryndan gaýtmak,
Bir peýda diýipdir ahyr köneler.

Alp Arslan dillenýär: – Ýeri, bolýar-da,
Teklibiňiz salyp görün synaga.

Edil pikir edişi deý Soltanyň
Ilçileriň teklibine garaman ~
Giç düşüner juda ýalňyşandygna.
Men-menlikden huşy göçen Roman.

Ýöne, köplenç uruşlaryň kadasy.
Ilki bir-birege haýbat atmalar.
Bir-biregiň sussun basmaklyk üçin,
Ilçi bary ikiýana atlanar.

~ Atlaryňz Hemedanda gyşlarlar,
A özüňiz gyşlarkaňz nirede? –
Diyýär Soltan: – Ýalňyz Alla bilyändir,
Soňra gürrüň ederis bu barada?

Gutylgysyzdygyny boljak söwešiň,
Bir parahat kabul edýärdi goşun.
Alp Arslan sözleyär: – Eziz esgerler,
Men özüm çekerin goşunyň başyn.

Bu ýerde hiç hili Soltan, Serdar ýok,
Hemmämiz deňdiris Hakyň ýolunda.
Injigi sandyrap eger kimsäniň,
Yza dönmek bolsa neti pälinde.

Şu mahal goşundan saýlanybersin,
Bizden oña hiç bir hili zowal ýok.
Namart wagty barka aýňalybersin,
Asly merdiň göwnünde hiç güman ýok.

~ Dönük ýa-da namart çykar türkmenden,
diýip, asyl pikir etmäň, Soltanyň!
Siz serenjam beriň boljak söweše,
Özüňiz söweše gitmäň, Soltanyň!

Türkmen maksadyna ýetmän Soltanyň,

Orta ýoldan dönýän däldir yzna.
Betniýet duşmanyň ahy-nalasy,
Garylar bedewleň toýnak tozuna

– diýip, başyn egdi, Soltana Şady.
Gözlerdäki uçgun älemi keser.
Bu söze goşuldy müñläp Şadylar,
Söweş meýdanynda ýaňlanan kasam.

Gökden inen ajal gümmürdisi deý,
Duşman leşgeriniň içine düşdi.
Bu sansyz leşgeri bir ýere ýygnan,
Allanyň yşgy däl, oljanyň yşgy.

Entek olar juda ederler puşman,
Oda öwrülende töwerek-daşy.
Ne aňyrsy bardy, ne-de bärisi,
Ne aýagy bardy, ne-de bir başy.

Iki ýanda pasyrdaýar baýdaklar,
Serkerdeler gurup söweş gerdegin.
Soltan diýýär: – Siziň bilen bürgütler,
Görsün duşman gurt oýnuny gurdugym.

Ilkinji zarbada sil deý türkmenler,
Ellerine aldy söweş tabyny.
Malazgirt meýdanyn gana boýady,
Tapan derdi Abyl bilen Kabylyň.

Şondan bări ýagy adam-adama,
Dünýä bolsa bir hoş sözüň mätäji.
Malazgirt meýdany. Söweş gyyszýar,
Soltan bolsa elden bermän ätiýajy.

Yzyn üzmän maslahatlar geçirýär,
Tejribeli goşunbaşylar bilen.
~ Biziň maksadymyz Hakdyr ýigitler,
Ony diňe bize goşulan biler.

Ahyr uly güýçler bölünip gitdi,
Duşman goşunyndan gezek-gezegne.
Kaýsaryň esasy güýji ymtlyp,
Gelip düşdi türkmenleriň duzagna.

Taňryň gudratyndan hasyl bor eken,
Bendesiniň Hak ýolunda aýdany.
Şady gelýär, sowulyň-da ýol beriň,
Bedewiň öñünde Rumuň kaýsary.

Niçe şirin jany pida eýlegen,
Ol Rumuň kaýsary Diogen gelýär.
Goşuny, dünýäsi tar-mar eýlenen
Ol Rumuň kaýsary Diogen gelýär.

Nesibe ~ bir ýaýyň oky gurulan,
Ykbalyň öwrümi Hakdan berilen.
Men-menlikden dünýä üste sürünen,
Ol Rumuň kaýsary Diogen gelýär.

Nebis seni öz erkiňe goýmaýar,
Pelek çarhyn gazap bilen aýlaýar,
Indi bolsa kaýyl bolup täleýe,
Ol Rumuň kaýsary Diogen gelýär.

Ýeňiji Alp Arslan, Beýik Alp Arslan,
Şatlyk bilen, şowhun bilen gursalýar.
Ol tagtyndan düşüp, ýowuz duşmanyn,
Ýesir däl-de, myhman ýaly garşıy alýar.

Hem-de hormat goýýar şalara mahsus,
Biçärelik gysýar Rumuň kaýsaryn ~
Ýaňja gazap bilen zeminiň üstün
Syryp-süpürmäge taýýar adamyň.

Alp Arslana bagly onuň ykbaly,
Türkmen häsiýeti beýikdir beýik.
Ejiziň ýanynda geçirimli ol,
Gahary-gazany bir ýana goýup.

Diýýär Soltan: ~ Eger sen ýeñen bolsaň,
Menem ýesir düşen bolsam eliñe.

Sen şonda näderdiň? ~ Diýýär Roman:
~ Göni höküm ederdim men ölüme!

~ Ýok, türkmene beýle peslik ýaraşmaz,
Men saña bagş edýän täzeden ömrüň.

~ Sag bol, maňa iň agyr bir jezadyr,
Buýrulmadyk ölüm ~ bagş eden ömrüň.

Hawa, onuň üçin bu dünýä boşluk,
Gutarypdy indi ömrüň manysy.
Beýik Soltan bilen kalplary hoşnut,
Türkmenler kürekläp ykbal gämisin.

Dünýäň depesinde parladyp tugun,
Ýagşylygy ýugrup niýet-pälinde,
Barýardy Alp-Arslan ~
Är iş bitiren,
Hakykat ýolunda,
Hakyň ýolunda.

Toýly ÖWEZOW.

esger_2004 Poemalar